

Tafsiira Suuratu Ar-Ruum-Kutaa 7

Description

Mallattooleen gara Rabbii oltaâ€™aa akeekan samii fi dachii keessa guutanii jiru. Uumamni samii fi dachiitu mallattoolee gara Rabbii oltaâ€™aa akeekan keessaa tokkoodha. Namni mallattoolee kanniinitti yoo xinxalle: Jiraachu Rabbii oltaâ€™aa ni amana, sifaata (amaloota) Rabbii kan akka beekumsa, dandeetti, ogummaa, rahmataa fi kanneen biroo ni hubata. Kanaafu, kuni Khaaliqa oltaâ€™aa isa uumee fi tooâ€™atuuf akka ajajamu isa taasisa.

وَمِنْ ءَايَتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِذَلُفُ الْسِنَّتِ كُمْ
وَالْوَزْنُ كُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ

٢٢

â€œAmmas, mallattoolee Isaa irraa uumama samiiwanii fi dachii, garaagarummaa afaanotaa keessaniiti fi bifa keessaniiti. Dhugumatti, kana keessa beektotaaf mallattoolee jira.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:22

Kana jechuun, mallattoolee dandeettin Isaa guutuu taâ€™uu agarsiisan keessaa: samii torban uumuu fi utubaa tokko malee olkaasu, balâ€™innaa fi diririinna ishii waliin dachii uumudha. Akkasumas, lugaa fi bifni keessan gargar taâ€™uudha [1] Sabni addunyaa hundu lugaa mataa ofii qaba. Lugaaleen hundu garagara. Fkn, Ingiliffaa fi Arabiffi garagara. Lugaaleen akkanatti gargar taâ€™uun mallattoo Isaa irraayyi. Akkasumas, bifti namootaa garagara. Gariin adii, gariin diimaa, gariin gurraacha, gariin magaala. Ilmaan namaa hunduu hundee tokko irraa bahan. Innis Aadami. Kanaafu, eenyutu akkanatti lugaalee fi bifa isaanii gargar godhee?

Cophni bishaan saalaa bifa fedhe fudhachuu dandaâ€™aa? Abbaa fi haati bifa barbaadan irratti daaâ€™ima isaanii gochuu dandaâ€™u? Kanaafu, kanakkana hojjatu jiraachu qaba. Kanakkana hojjatu Rabbii oltaâ€™aa akka taâ€™e ni beekkama. Kuni ragaa cimaa gara Isaa akeekudha.

Dhugumatti namoota beekumsa qaban hundaaf kana keessa barnootaa fi ragaaleetu jira. Samii fi dachii garmalee gurguddatan kanniin Kan uumee, lugaa fi bifa namootaa gargar Kan godhe akkuma duraan turanitti duâ€™aan booda namoota deebisuun homaa Isatti akka hin ulfaanne warri beekumsa qaban ni hubatu.

وَمِنْ ءَايَتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيلِ وَالنَّهَارِ وَأَبْيَغَأُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّكَ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

â€œAmmas, mallatoolee Isaa keessaa halkanii fi guyyaa rafuu keessanii fi tola Isaa irraa barbaadachuu keessani. Dhugumatti, kana keessa namoota dhagayaniif mallattooleetu jira.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:23

Dandeetti fi rahmata Rabbii wantoota agarsiisan keessaa: halkan ykn guyyaa keessatti hirriba isiniif boqonnaa taasise. Hirriba keessatti boqonnaan ni argama, dadhabbiin immoo ni deema. Guyyaa immoo rizqii barbaadachuuf akka faffacaatan isiniif godhe. Dhugumatti, namoota gorsa Rabbii dhagayanii ittiin gorfamaniif kana keessa mallattoolee dandeettin Rabbii guutuu taâ€™uu fi fedhiin Isaa hojii irra akka oolu agarsiisantu jira.[\[2\]](#)

Hirribni fedhii namaatiin hin taâ€™u. Wanti guddaan namni hojjachuun dandaâ€™u sababoota hirribni ittiin dhufu hojjachuudha. Garuu hanga rafutti qaama isaa keessaa ruuhi baasun ykn hanga dammaqutti qaama isaatti ruuhi deebisuun waan inni hin dandeenyedha. Kana irra, Rabbitu kana hojjata. Kanaafi, yeroo garrii namni hirriba barbaaduun firaasha irra ciisa. rafuuf garmalee carraaqa. Ergasii rafuu hin dandaâ€™u. Yeroo garrii immoo osoo inni qophii hin taâ€™in hirribni isa fudhata. Kanaafu Hirribni fedhii Rabbiit taâ€™a[\[3\]](#)

(Halkaniin rafuu fi guyyaa rizqii barbaadachuuf bittinaâ€™un wanta duâ€™aan booda kaafama agarsiisuudha. Halkaniin rafuun ragaa duâ€™a agarsiisuudha. Guyyaa kaâ€™anii hojjachuun immoo ragaa duâ€™aan booda kaafama agarsiisuudha[\[4\]](#) Akkuma namni rafee hirribaa dammaquu, namni duâ€™es guyyaa Qiyaamaa bakka awwaalame ni kaafama.)

Hirribni mallattoo Rabbii irraayyi. Ibsi kanaas: namni miira (feeling) qabu kuni yommuu rafu miira isaa ni dhaba. Yeroo hin rafin ruuhin haala guutuu taâ€™en qaaman tan wal qabatheedha. Yommuu rafuu immoo qaama irraa addaan bahiinsi wayii ni argama. Kanaafi, Rabbiin oltaâ€™aan hirriba wafaata (duâ€™a) jechuun waame. Garuu kuni duâ€™a ruuhin qaama irraa haala guutuu taâ€™een addaan baatu miti. Haa taâ€™uu malee, addaan bahuu cinaa qaama irraa addaan baati. Addaan bahuun cinaan jireenyi waliin hafu kuni mallattoolee Rabbii irraayyi. Rabbiin malee eenyullee kana hojjachuun hin dandaâ€™u. Akkasumas, hayyama Rabbiit malee eenyullee qaamatti ruuhi deebisuun hin dandaâ€™u[\[5\]](#)

﴿وَمِنْ ءَايَتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرَقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾

â€œAmmas mallattoolee Isaa keessaa hangaasu sodaa fi kajeellaa [fidu] isinitti agarsiisa, bishaan samii irraa buusun duâ€™a ishiitiin booda dachii ittiin jiraachisa. Dhugumatti namoota aqlii qabaniif kana keessa mallattoletu jira.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:24

Wantoota dandeetti Isaa agarsiisan keessaa tokko: hangaasu isinitti agarsiisuudha. Hangaasuun hojii Rabbiin oltaâ€™aan qofti hojjatuudha. Sababa hangaasutiin bakakkaan buâ€™uu waan dandaâ€™uuuf nama sodaachisa. Ammas, sababa kanaan roobni roobu waan dandaâ€™uuuf namoota roobatti hajaman hangaasun ni kajeelchifti.[\[6\]](#) Namoonni yommuu hangaasu argan ykn dhagayan takkaa bakakkaan buâ€™uu dandeessi jechuun sodaatu, takkaa immoo roobni ni rooba jechuun kajeelu.

â€œ**bishaan samii irraa buusun duâ€™a ishiitiin booda dachii ittiin jiraachisaâ€** kana jechuun dachiin erga gogdee booda bishaan duumessa irraa itti roobsun ishii jiraachisa. Dachii jiraachisuu jechuun biqiltoota biqilchuudha. Dachiin duraan gogduu turtee fi biqiltuu homaatu ofirraa hin qabne, yommuu rooba itti roobsu, biqiltoota magariisaa fi babbareedoo biqilchiti. Kana keessa mallattoo fi ragaa ifaa duâ€™aan booda kaafamu agarsiisutu jira. Kanaafi ni jedha: â€œ**Dhugumatti namoota aqlii qabaniif kana keessa mallattoletu jira.â€**

Aqliin gosa lamatu jira: aqlii waa hubachuu fi aqlii qajeelinnaa.

Aqliin qajeelinnaa- lubbuu ofii waan badaa irraa qabuu fi wanta itti ajajaman hojjachuudha. Aqliin aqlii kan jedhameef abbicha wanta isa miidhu irraa waan isa qabuufi.[\[7\]](#)

Mallatolee Tokkichumma, dandeetti, beekumsa, rahmataa fi ogummaa Rabbii olta'aa agarsiisan keessaa:

**Samiiw
wanii fi
dachii
uumuu**

**Lugaalee
fi bifiti
namaa
garagar
ta'uu**

Halkan
ykn
guyyaa
rafuu,
rizqii
barbaadac
huu

**Sodaachis
uu fi
kajeelchis
uuf
hangaa
namatti
agarsiisu.**

Samii
irraa
bishaan
buusun
dachii
duute
ittiin
jiraachisu

[1] Tafsiir Muyassar-406 [2] Madda olii, Tafsiir Xabarii-18/480 [3] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, Ibn Useymiin- 124-125 [4] Tafsiir Qurxubii-16/413 [5] Madda olii-fuula 126-127 [6] Tafsiir Muyassar-406, Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/147 [7] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-135

September 11, 2020

Author

admin